

Tuberkuloza

Kakva je bolest tuberkuloza?

- Tuberkuloza je bolest koja je izazvana - **Mycobacterium tuberculosis** (Mikobakterijom tuberkuloze), i koja se najčešće javlja u plućima.

Takođe, tuberkuloza može se pojaviti i na drugim mjestima u organizmu kao što su, naprimjer: limfni čvorovi, skelet, genitalni- i organi za mokrenje, unutrašnji organi, centralni nervni sistem, na koži ili kao generalizirana infekcija.

Tuberkuloza je i dalje u čitavom svijetu opšta bolest. Godišnje od ove bolesti oboli osam milijuna i umire dva milijuna ljudi. Najviše od tuberkuloze oboljevaju ljudi iz zemalja, koje su siromašne, gdje je mnogo stanovnika i HIV/AIDS-epidemija. U Rusiji i Baltičkim zemljama broj oboljelih od tuberkuloze udvostručen je od 1990.-godine.

U Finskoj ustanovi se godišnje otprilike 300 novih slučajeva tuberkuloze. Otpriklake petina oboljelih iz ove grupe su stranci, i prošlih godina njihovo oboljenje tuberkulozom bilo je u porastu. U finskoj rođeno stanovništvo, starije osobe su značajne grupe pacijenata, a koje su dobine zarazu u djetinjstvu, i osobe koje imaju problem opojnih sredstava i socijalno odbačeni. Više od četvrtine novih slučajeva tuberkuloze ustanovi se iz predjela glavnog grada. Što znači tuberkuloza nije nestala, nego je i dalje bolest koja se mora uzeti ozbiljno.

Na osnovu ispitivanje iskašljaja bojenjem vide se tuberkulozne bakterije sa palicom.

Kako se može dobiti tuberkuloza?

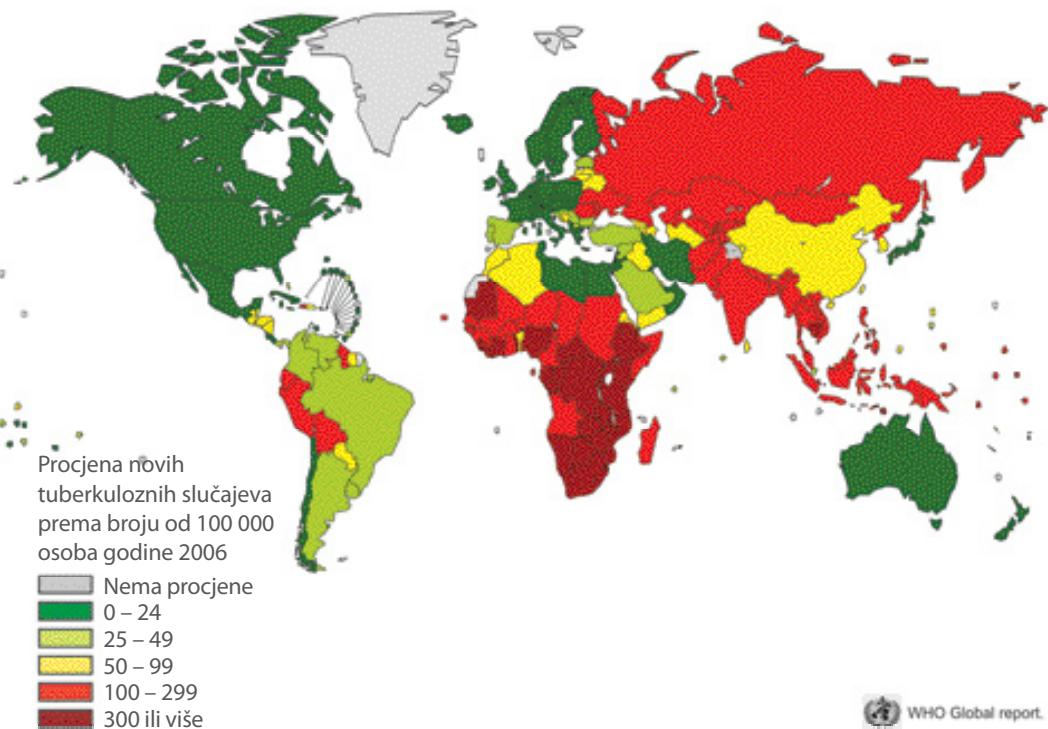
- Dobijanje zaraze
zahtjeva izloženost.

Osoba je izložena tuberkulozi ako boravi u istoj prostoriji sa osobom koja je zaražena sa tuberkulozom. Velika zarazna opasnost je ako oboljela osoba živi u istom

domaćinstvu ili od osoba, koje su bližnji i prilikom dugog kontakta sa bolesnom osobom. Opasnost zaraze pri slučajnim kontaktima je veoma mala.

3 —

Procjena slučajeva tuberkuloze prema zemljama

Tuberkuloza je i dalje opšta bolest u svijetu. Najviše se javlja u Africi i Aziji.

Kako se prenosi tuberkuloza?

- **Tuberkuloza prenosi se vazdušnim putem s osobe na drugu.**

Svi oboljeli nisu prenosioци tuberkuloze. Tuberkulozu prenose oboljeli od tuberkuloze disajnog trakta, kad kašluju, kišu, govore ili prilikom pjevanja oni stvaraju u zraku infektivni aerosol koji sadrži obilno bakterija. Tuberkuloza ne može se dobiti, naprimjer; preko predmeta, nego tuberkuloza prenosi se kad osoba udije u pluća male bakterijske komadiće

iz zraka. Tuberkuloza se prenosi prilično teško, od izloženih samo trećina dobije zarazu. Rizik zaraze smanjuje se, kad osoba oboljela od tuberkuloze ispravno kašuje i ne raširuje bakterije i brzo zatraži pregledе i liječenje. Redovno zračenje prostora gdje osoba boravi djelotvorno smanjuje broj malih bakterijskih komadića u zraku.

Ispravni način kašljanja

- Ne kašlji u druge ljude.
- Kašlji i kiši u maramicu koja čvrsto stoji na ustima. Ako nemaš maramicu, tada kašlji u rukav gornjeg djela bluze.
- Baci maramicu u korpu za smeće.
- Operi ili dezinficiraj ruke sa sredstvom za pranje ruku.

Oboljevaju li svi koji su dobili zarazu?

- Ne, kod velikog broja zaraženih se nepojava nikad simptomi bolesti.

Kod zaraženih osoba, a koje imaju dobro osnovno zdravlje, svaki deseti nekad u životu oboli od tuberkuloze. Kod većeg broja zaraženih bakterije ostanu u organizmu u takozvanom prostoru za odmaranje (= latentni tuberkulozni infekciji), i kod njih se neravnije aktivna

bolest tuberkuloze. Kod male djece rizik je veći da obole, kod starijih osoba i kod onih, čija je odbrambena sposobnost organizma oslabila zbog bolesti i lijekova. HIV/AIDS-infekcija je najjači faktor rizika za oboljenje od tuberkuloze.

5 —

Koji značaj ima BCG-vakcina?

- Vakcinacija zaštićuje malu djecu.

BCG-(be-se-že) vakcina zaštićuje malu djecu od teškog oblika, kao što je generalizirana tuberkuloza i upala mozga/meningitis. U Finskoj od jeseni 2006 vakcinisana su samo djeca koja spadaju u grupu rizika. Vakcina se daje djeci odmah nakon rođenja, a koja u bližoj okolini imaju rizik da su izložena tuberkulozi. To su djeca,

u čijem domaćinstvu živi bližnji ili osoba koja je porijeklom iz zemlje gdje je velika pojava tuberkuloze, ili osoba koja je obolila od tuberkuloze. Dodatno vakcina daje se i djeci ispod 7-godina, koja u toku godine putuju u zemlju i borave u toj zemlji preko mjesec dana, zemlji gdje je tuberkuloza opšta bolest.

Jyrki Luukkonen

U Finskoj protiv tuberkuloze - to jest BCG-vakcina daje se djeci koja spadaju u grupu rizika

Kakvi su simptomi tuberkuloze?

– Siptomi bolesti nisu uvijek jasni.

Simptomi bolesti razvijaju se obično sporo i u početnoj fazi može ih biti vrlo malo. Uobičajni simptomi su kašalj koji dugo traje i ispljuvaci. Kod tuberkuloze koja nije plućna simptomi obično spadaju u simptome oboljelog organa.

— 6

Simptomi tuberkuloze

- kašalj koji dugo traje
- ispljuvci ili iskašljavanje krvi
- temperatura
- noćno znojenje
- opšto zdravstveno stanje opada
- umor
- mršavljenje
- na vratu uvećani limfni čvorovi

Kako se utvrđuje tuberkuloza pluća?

– Radiogram/rentgen i ispitivanje iskašljaja.

Radiogram/rentgen pluća i tuberkulozno bojenje iskašljaja i ispitivanje iskašljaja/kultura su važna ispitivanja na osnovu kojih se može ustanoviti tuberkuloza. Ukupno uzimaju se tri iskašljaja, i na osnovu bojenja razjašnjava se, da li je bolest zarazna. Odgovor se dobija za par dana. Rezultat ispitivanja iskašljaja/kultura dobija se za par sedmica i on daje dijagnozu bolesti. Ako tuberkuloza nije u plućima, slikanjem i uzimanjem uzorka iz oboljelog tkiva ispituje se mjesto bolesti. Ispitivanja u bolnici često su dovoljna za uzimanje uzorka i razlikovanje tuberkuloze od drugih mogućih bolesti.

Ritva Järvenspää, AKU sədədiagnostikləri üçün yksiklə, TAYS

Tuberkulozne promjene na radiogramu pluća: promjene u praznom prostoru i svjetle pjege u gornjem dijelu pluća.

Kako se liječi tuberkuloza?

– Ljekovima.

Tuberkuloza se liječi ljekovima. Često liječenje sprovodi se kombinacijom ljekova i ono obično traje od 6-do12 mjeseci. Osobe koje su oboljele od tuberkuloze na početku zbog rizika zaraze liječe se u bolnici u sobi za izolaciju.

Rizik za zarazu prestaje otprilike za dvije, tri sedmice. Liječenje tuberkuloze je posebno djelotvorno, kad se propisani ljekovi uzimaju redovno za vrijeme čitavog trajanja liječenja.

7

Jyrki Luukonen

Tuberkuloza se liječi kombinacijom od 3-do 5 ljekova.

Dali je tvoj bližnji u opasnosti da oboli?

– Oboljenje je moguće.

Bliži krug osoba, osobe koja je oboljela, i njihovo oboljenje od tuberkuloze (porodica, prijatelji, škola, studiranje, posao, hobi) razjašnjava se na osnovu razgovora, u bližem krugu može biti osoba koje su zaražene ili osoba, od koje je oboljeli obolio. Na osnovu ovoga takozvanog kontakta za razjašnjavanje nastoji se zaustaviti širenje bolesti i to zahtjeva zakon za zarazne bolesti. Osobe koje se nalaze u bližnjem krugu oboljele osobe i -osobe koje su sa oboljelim u kontaktu pozivaju se na ljekarski pregled

i na slikanje pluća u zdravstveni centar. Djeci pregled se obavlja u bolnici. Ako pri razjašnjavanju pronađe se još osoba koje su obolile od tuberkuloze, one počinju sa liječenjem sa ljekovima. Djeci i osobama kod kojih je smanjena otpornost daju se ljekovi za prevenciju/zaštitu. Ostale osobe koje su bile izložene prate se slikanjem pluća svakih šest mjeseci u vremenu od 1-do 2 godine. Ukoliko oni dobiju simptome između vremena do slikanja ili nakon toga, oni trebaju sami otići u zdravstveni centar i zatražiti pregled.

Plaća li se liječenje tuberkuloze?

– Liječenje je besplatno. za pacijente..

Spitivanja i pretrage kod tuberkuloze, lijekovi, liječenje u bolnici i kontrole praćenja su besplatni za oboljele.

Ti snošiš odgovornost za sebe i svoje bližnje. Ako sumnjaš da si obolio od tuberkuloze, javi se ili uputi osobu koja ima simptome na pregled i liječenje!

8

Maszas/Dreamstime.com

Dodatne informacije:

www.filha.fi

www.heli.fi

www.thl.fi

www.stoptb.org

www.who.int/tb/

Stručnjak za vodič je Iiris Rajalahti.

Vodič je napravljen u suradnji sa ministarstvom za unutrašnje poslove.

www.heli.fi

Heli

Hengitysliitto Heli
Oltermannintie 8, PL 40, 00621 Helsinki
020 757 5000, faksi 020 757 5100
info@heli.fi